

La despesa municipal en cultura, 2018-2021

Published by [Interacció](#) [1] on 01/09/2023 - 12:20 | Last modification: 06/07/2026 - 15:05

L'anàlisi de la despesa cultural dels municipis acostuma a llegir-se com un indicador pressupostari. Aquest informe proposa una mirada més àmplia: entendre fins a quin punt l'evolució de la despesa reflecteix les prioritats públiques, la capacitat institucional dels ajuntaments i la resiliència de les polítiques culturals davant dues crisis consecutives, la financera i la sanitària.

L'informe La despesa municipal en cultura. Anàlisi de la despesa executada en cultura dels ajuntaments de la demarcació de Barcelona en el període 2018-2021, elaborat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals, ofereix una radiografia molt completa de l'evolució de la inversió cultural dels municipis de la demarcació de Barcelona i la situa en el context català, espanyol i europeu. El seu principal valor no és tant descriure les xifres d'un període concret com mostrar la continuïtat d'una sèrie estadística que permet interpretar els efectes de dues crisis successives sobre les polítiques culturals locals.

La primera constatació és que la pandèmia no altera una tendència estructural iniciada molt abans. Després de la forta contracció provocada per la crisi econòmica de 2008, la despesa municipal en cultura havia iniciat una recuperació progressiva a partir de 2014. L'any 2020 aquesta trajectòria s'interromp, però el retrocés és molt menys intens que el registrat una dècada abans i el 2021 ja apareixen signes de recuperació. Tot i això, els nivells assolits continuen molt allunyats dels màxims previs a la crisi financera, fet que posa de manifest que el sistema encara no ha reconstruït completament la seva capacitat inversora.

Una de les aportacions més rellevants de l'estudi és la comparació entre la despesa cultural i el conjunt de la despesa municipal. Aquesta perspectiva permet veure que la cultura no només perd recursos en termes absoluts durant la crisi econòmica, sinó també pes relatiu dins dels pressupostos municipals. Si abans de 2009 la cultura arribava a representar prop del 10% de la despesa municipal, el 2021 encara se situa al voltant del 6%. En canvi, durant la pandèmia la resposta institucional és diferent: mentre la despesa global municipal disminueix un 17% l'any 2020, la despesa cultural només retrocedeix un 5%. L'informe interpreta aquesta diferència com un esforç dels ajuntaments per preservar la política cultural malgrat la reducció general dels recursos disponibles.

L'anàlisi territorial introdueix un altre element d'interès. Tant la despesa en cultura per habitant com el percentatge de despesa cultural sobre el pressupost municipal són més elevats als municipis petits i a les comarques menys metropolitanes. Els municipis de menys de 20.000 habitants superen la mitjana de dedicació pressupostària, mentre que els de més de 100.000 habitants hi destinen proporcionalment menys recursos. Aquest resultat qüestiona la identificació automàtica entre dimensió urbana i esforç cultural, encara que els municipis més grans continuïn concentrant els volums absoluts de despesa més elevats.

L'estudi també mostra que les diferències territorials no només són econòmiques, sinó també organitzatives. Els municipis petits dediquen una proporció molt reduïda del pressupost cultural al personal tècnic i concentren bona part dels recursos en la contractació de béns i serveis. Els municipis grans, en canvi, disposen d'estructures professionals molt més consolidades. Aquesta dada suggereix que la capacitat de desplegar polítiques culturals no depèn exclusivament del volum de recursos, sinó també de l'existència d'equips tècnics estables que puguin gestionar-los. És una lectura que l'informe apunta indirectament, encara que no l'explora en profunditat.

En una escala més àmplia, la comparació amb Catalunya, Espanya i la Unió Europea confirma el protagonisme de l'administració local en el sosteniment de la cultura. Tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat, els ajuntaments assumeixen aproximadament el 58-59% de tota la despesa pública en cultura. Aquest protagonisme reforça la idea que qualsevol evolució de les polítiques culturals depèn en gran mesura de la capacitat financera i institucional dels governs locals.

L'informe conclou reivindicant la necessitat de millorar la qualitat i l'harmonització de les dades estadístiques en cultura. Aquesta és una observació pertinent, encara que la principal aportació del treball és una altra: demostrar que la despesa cultural és també un indicador de les prioritats polítiques i de la capacitat dels municipis per

sostenir els seus serveis culturals davant contextos d'incertesa. Les dades permeten veure que la pandèmia va interrompre una recuperació iniciada anys abans, però també que els ajuntaments van procurar protegir la cultura més que en la crisi financera anterior. Alhora, el document deixa oberta una pregunta que serà determinant en els informes posteriors: si la recuperació pressupostària serà suficient per reconstruir les capacitats públiques perdudes durant la dècada anterior.

Referència

Centre d'Estudis i Recursos Culturals. (2023). *La despesa municipal en cultura. Anàlisi de la despesa executada en cultura dels ajuntaments de la demarcació de Barcelona en el període 2018-2021*. Diputació de Barcelona.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: finançament de la cultura

Tags: economia de la cultura

Tags: polítiques culturals

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: desenvolupament territorial

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2023/09/despesa-municipis-cultura>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/analisidespesamunicipal_2018_21.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9233>